

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto maa- ja metsätalousministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi EU:n metsäkatoasetuksesta

EU:n metsäkatoasetukseen¹ liittyvä hallituksen esitysluonnos on havainnollinen ja pääosin hyvin valmisteltu kokonaisuus. Esityksen taustasta ja merkityksestä Suomelle saa hyvän käsityksen. Taloudellisia vaikutuksia on arvioitu hyvin ja niissä on runsaasti määrällisiä arvioita. Vaikutuksia eri sektorin toimijoille on tunnistettu hyvin, mutta perus- ja ihmisoikeusvaikutusten kuvaus on jäänyt ohueksi.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- i) Esitysluonnoksen vaikutusarviot on rakennettu siten, että niissä kuvataan EU-asetusta ja arvioidaan sen vaikutuksia laajalti ja yksityiskohtaisesti, vaikka arvioinnin tulee keskittyä ehdotetun lainmuutoksen vaikutuksiin. Hallituksen esityksessä tulee yksilöidä selkeämmin vaikutukset, joita juuri ehdotetuilla lainmuutoksilla arvioidaan olevan.
- ii) Esityksessä tulee kuvata vaikutusarviointia koskevassa osiossa eritellymminkin esityksen kannalta keskeiset perusoikeusvaikutukset, esimerkiksi vaikutukset yksityiselämän suojaan, omaisuudensuojaan ja elinkeinovapauteen. Vaikutusarvioinnissa tulee kuvata sitä, muuttaako tämä esitys perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta:

”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista. Lailla täydennettäisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä koskevaa asetusta. Samalla kumottaisiin laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta. Rikoslain säännöstä puutavararikoksesta ehdotetaan muutettavaksi ja siirtymäajan jälkeen kumottavaksi.

¹ Hallituksen esitysluonnos laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi.

EU:n metsäkatoasetuksen tavoitteena on edistää maailmanlaajuisen metsäkadon vähentämistä. EU:n metsäkatoasetuksessa säädetään toimijoita ja kauppaa käyviä koskevista velvoitteista, joiden noudattaminen on edellytyksenä asetuksessa määriteltujen tuotteiden markkinoille saattamiselle, asettamiselle saataville markkinoilla ja viennille. EU:n metsäkatoasetus on sellaisenaan Suomessa sovellettavaa oikeutta. Ehdotettu laki ei muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain EU:n metsäkatoasetuksen kanssa.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta ja sen tehtävistä sekä hallinnollisista seuraamuksista. Toimivaltaisena viranomaisena toimisi Ruokavirasto. Laissa säädettäisiin tarkastuksista ja niiden suorittamisesta sekä toimivaltaisen viranomaisen tiedonsaantioikeudesta ja viranomaisten välisestä tietojen vaihdosta. Samoin säädettäisiin perustelluista huolenaiheista. Seuraamusten osalta laissa säädettäisiin väliaikaisesta keskeyttämisestä ja korjaavista toimenpiteistä. Hallinnollisina sanktioina tulisivat käyttöön rikkomusmaksu sekä hallinnollinen seuraamusmaksu. Niissä tilanteissa, kun hallinnollinen seuraamusmaksu muodostuisi yli 100 000 euron suuruiseksi, maksun määräisi Ruokavirastossa seuraamuskollegio.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutosta sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin rikkomusmaksua ja hallinnollista seuraamusmaksua koskevien ehdotusten johdosta.”

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on kuvattu hyvin metsäkatoasetuksen sisältöä, tavoitteita, keskeisiä ehdotuksia ja merkitystä Suomelle. Esitysluonnos sisältää havainnollisen nykytilan kuvauksen, jonka perusteella saa hyvän käsityksen Suomelle olennaisista kysymyksistä. Esitysluonnoksessa on kuvattu esimerkiksi Suomen metsäpinta-alaa, nautakarjatilojen ja pellonraivauksien määrää.

Esitysluonnoksessa tuodaan esille, että merkittävimmät vaikutukset johtuvat metsäkatoasetuksesta eikä kansallisesta lainsäädännöstä. **Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen**, että esitysluonnoksen vaikutusarviot on rakennettu siten, että niissä kuvataan EU-asetusta ja arvioidaan sen vaikutuksia laajalti ja yksityiskohtaisesti. Kyse on kuitenkin asetusta täydentävää lainsäädäntöä koskevasta esityksestä. Yhteisvaikutuksia on toki tarpeen arvioida, mutta esitystä tulee selkiyttää niin, että asetusta täydentävän lainsäädännön vaikutukset ovat vaikutusarvioiden lähtökohtana. Ehdotetun lainsäädännön vaikutusten lisäksi on hyvä kuvata asetuksen vaikutuksia. Hallituksen esityksessä tulee yksilöidä selkeämmin vaikutukset, joita juuri ehdotetuilla lainmuutoksilla arvioidaan olevan.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tuodaan esille kansallinen liikkumavara, miten sitä on käytetty ja millä perustein.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on kuvattu hyvin kohderyhmät, joita metsäkatoasetuksen ja ehdotetun lain soveltaminen koskee.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksen valmistelussa on hyödynnetty paljon tutkimuksia ja selvityksiä vaikutusten arvioimiseksi. Lisäksi esitysluonnoksessa on kuvattu avoimesti arvioinnin lähtökohtia.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen valmistelusta saa hyvän käsityksen. Valmistelussa on osallistettu monia sidosryhmiä, ja esitysluonnoksessa on kuvattu lausuntokierroksen antia.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksen vaihtoehtoisia toteuttamistapoja on kuvattu riittävästi.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

Esitysluonnoksessa on arvioitu ehdotettavan lain vaikutuksia yhdessä metsäkatoasetuksen kanssa. Lisäksi vaikutusarviointiosion alussa on lyhyt tiivistelmä siitä, mihin tahoihin merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että esityksen vaikutuksia on arvioitu euromääräisesti vaihteluvälillä erikokoisille yrityksille ja eri sektoreille. Lisäksi on kuvattu yksityiskohtaisemmin kustannusten muodostumista eri toimijoille. Taloudellisista vaikutuksista saa hyvän käsityksen.

Arviointineuvosto suosittelee, että keskeiset asetusta täydentävän lainsäädännön ja asetuksen taloudelliset vaikutukset esitettäisiin vielä tiiviisti taulukossa, jolloin asiaa tuntematon saisi yhdellä silmäyksellä käsityksen kustannusten mittaluokasta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on myös tuotu esille keskeisiä vaikutuksia kotitalouksille, kuten metsänmyyjille tai kuluttajille.

2.3 Ympäristövaikutukset

Esitysluonnoksen mukaan metsäkatoasetuksen ohjausvaikutus maataloudesta aiheutuvaan metsäkatoon ja ilmastopäästöihin jää Suomessa vähäiseksi, koska asetusta koskee vain asetuksen piirissä tuotettuja hyödykkeitä. Asetus ei estä raivatun pellon maatalouskäyttöä, jos pellolla ei tuoteta asetuksessa mainittuja hyödykkeitä. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että esityksessä tuodaan avoimesti ilmi, ettei asetuksella ja lailla ole merkittävää vaikutusta ympäristölle ja ilmastolle Suomessa.

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksen perusteella syntyy hallinnollista taakkaa eri sektoreilla oleville toimijoille, jotta asetuksen tavoitteet saada täytettyä. Esitysluonnoksen perusteella jää käsitys, että esityksen ympäristöhyödyt jäävät kuitenkin vähäisiksi. Tätä ympäristöhyötyjen suhdetta hallinnolliseen taakkaan voisi kuvata tarkemmin esityksessä.

2.4 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen, että vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin ei ole arvioitu omana jaksonaan. Esitysluonnoksen säätämisyjärjestystä koskevilla perusteluilla ei voida korvata esityksen perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arviointia. Vaikutusarviointissa tulee kuvata sitä, muuttaako esitys perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.² Esityksessä tulee kuvata vaikutusarviointia koskevassa osiossa eritellymin tämän esityksen kannalta keskeiset perusoikeusvaikutukset, esimerkiksi vaikutukset yksityiselämän suojaan, omaisuudensuojaan ja elinkeinovapauteen.

Arviointineuvosto katsoo, että vaikutuksia maaseutuun ja maatalousyrittäjiin on käsitelty riittävästi esitysluonnoksessa.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu hallituksen esitysluonnoksesta laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi. (hankenumero: MMM024:00/2023), jonka maa- ja metsätalousministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 30.4.2025. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 22. toukokuuta 2025

Eeva-Liisa Inkeroinen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

² Ks. seuraava vaikutusarviointia koskeva opas: [Perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arviointi lainvalmistelussa](#). Oikeusministeriö 2022. s. 17–24.

Meri Virolainen

Arviointineuvos, lainsäädännön arviointineuvoston pääsihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.